



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

## UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 30/2012-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 19. januára 2012 predbežne prerokoval sťažnosť R. C..., t. č. vo výkone väzby, zastúpeného advokátom JUDr. T. B., P., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Ndt 16/2011 a jeho uznesením zo 16. novembra 2011 a takto

### **r o z h o d o l :**

Sťažnosť R. C. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

### **O d ô v o d n e n i e :**

#### **I.**

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 21. decembra 2011 doručená sťažnosť R. C. (ďalej len „sťažovateľ“) vo veci namietaného porušenia jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“)

a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Ndt 16/2011 a jeho uznesením zo 16. novembra 2011 (ďalej len „napadnuté uznesenie“ alebo „uznesenie najvyššieho súdu zo 16. novembra 2011“).

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že Okresnému súdu Žilina (ďalej len „okresný súd“) bola na sťažovateľa 16. augusta 2010 podaná obžaloba pre obzvlášť závažný zločin vraždy podľa § 145 ods. 1 a 2 písm. a), d) a e) Trestného zákona. Na hlavnom pojednávaní uskutočnenom 30. septembra 2011 sťažovateľ podal návrh na odňatie a prikázanie veci inému súdu a vyslovil tiež námietku zaujatosti celého okresného súdu z dôvodu, že podľa jeho názoru došlo k manipulácii s jeho trestným spisom (pričom spôsob, akým malo dôjsť k manipulácii so spisom, sťažovateľ podrobne opísal v sťažnosti predloženej ústavnému súdu).

Okresný súd najprv rozhodol o tom, že ani senát prerokujúci trestnú vec sťažovateľa, ani náhradná sudkyňa nie sú vylúčení z vykonávania úkonov trestného konania v jeho trestnej veci, a po vykonaní dokazovania odročil hlavné pojednávanie na neurčito s tým, že ďalší termín bude nariadený bezodkladne potom, ako bude spisový materiál vrátený z príslušných súdov po rozhodnutí o sťažnosti proti uzneseniu, ktorým súd rozhodol o vznesenej námietke zaujatosti a o návrhu na odňatie a prikázanie veci.

Krajský súd v Žiline uznesením sp. zn. 1 Tos/91/2011 z 25. októbra 2011 zrušil uznesenie okresného súdu o nevyhlúčení senátu z vykonávania úkonov trestného konania v trestnej veci sťažovateľa ako nadbytočné, pretože nebolo v súlade s § 32 ods. 6 Trestného poriadku, podľa ktorého o námietke zaujatosti strany, ktorá je založená na tých istých dôvodoch, pre ktoré už raz bolo o takej námietke rozhodnuté, alebo ktorá nebola vznesená bezodkladne podľa § 31 ods. 4 Trestného poriadku, alebo ak je dôvodom námietky len procesný postup súdu v konaní, sa nekoná, to platí aj o námietke, ktorá je založená na iných dôvodoch ako dôvodoch podľa § 31 Trestného poriadku.

Najvyšší súd uznesením zo 16. novembra 2011 rozhodol o návrhu sťažovateľa na odňatie a prikázanie veci tak, že trestnú vec sťažovateľa okresnému súdu neodňal z dôvodu, že „v predmetnej trestnej veci neboli splnené zákonné podmienky v zmysle § 23 ods. 1 Tr. por.“.

Sťažovateľ považuje postup najvyššieho súdu, ktorý neodňal jeho trestnú vec okresnému súdu, za taký, ktorým dochádza k porušeniu jeho v sťažnosti označených práv, a to z dôvodu, že „najvyšší súd sa vôbec nezaoberal samotnými tvrdeniami JUDr. P. kde sama uvádza, že sa jedná o skutočnosť. Vôbec sa nezaoberal novo vytlačeným a zmeneným spisovým prehľadom.

*Celé svoje rozhodnutie stavia úmyselne na umelo vytvorenej domnienke krajským súdom, že moju žiadosť o odňatie som založil na neautentickom zaprotokolovaní toho, čo JUDr. P. diktovala zapisovateľke. A teda zahral to do autu, že namieta procesný postup JUDr. Pilátovej. Ja som tvrdil a tvrdím, že to neautentické zaprotokolovanie ma viedlo k tomu, aby som osobne šiel sa presvedčiť na OS ŽA, či došlo k manipulácii a to som urobil.*

*Moju žiadosť som podložil skutočnosťami prítomnými v spise, t. j. zmenený spisový prehľad, novo vytlačené strany, moja vlastná výpoveď ako svedka, ktorý videl, že tie prvopisy pôvodne chýbali a tiež samotným tvrdením predsedníčky senátu, že sa jedná o skutočnosti!“.*

Na základe uvedených skutočností sťažovateľ žiada, aby ústavný súd v náleze „prikázal Najvyššiemu súdu SR vo veci 1 Ndt 16/2011 znovu rozhodovať s tým, aby trestnú vec vedenú na OS ŽA sp. zn. 36 T/29/2010 odňal a prikázal ju inému súdu toho istého druhu a stupňa“.

## II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti ide vtedy, keď namietaným postupom všeobecného súdu alebo jeho rozhodnutím nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom všeobecného súdu alebo jeho rozhodnutím a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 51/2011).

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde...

Podľa čl. 36 ods. 1 listiny každý sa môže domáhať ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v určených prípadoch na inom orgáne.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

V súvislosti s námietkami sťažovateľa ústavný súd považoval za potrebné poukázať aj na svoje ústavné postavenie, z ktorého vyplýva, že vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštitúciou (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96). Preto nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecným súdom bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže ústavný súd zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne nedôvodné alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by malo za následok porušenie niektorého základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02 atď.).

Vychádzajúc zo svojej konštantnej judikatúry sa ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti sústredil na posúdenie, či namietané uznesenie najvyššieho súdu nie je arbitrárne, resp. zjavne neodôvodnené, a či ho možno z ústavného hľadiska považovať za akceptovateľné a udržateľné.

Z priloženej kópie napadnutého uznesenia najvyššieho súdu vyplýva, že najvyššiemu súdu bola vec predložená 14. novembra 2011 okresným súdom potom, ako sťažovateľ uplatnil v konaní pred ním návrh na odňatie a prikázanie veci v zmysle § 23 ods. 1 Trestného poriadku. Najvyšší súd v predmetnej veci namietaným uznesením rozhodol tak, že trestnú vec sťažovateľa vedenú okresným súdom pod sp. zn. 36 T/29/2010 tomuto súdu

neodňal, pričom v odôvodnení tohto uznesenia konštatoval, že návrh na odňatie a prikázanie veci nebol dôvodný.

V relevantnej časti odôvodnenia namietaného uznesenia najvyšší súd poukázal na § 23 ods. 1 Trestného poriadku, podľa ktorého z dôležitých dôvodov môže byť vec príslušnému súdu odňatá a prikázaná inému súdu toho istého druhu a stupňa, o odňatí a prikázaní rozhoduje súd, ktorý je obom súdom najbližšie spoločne nadriadený.

Ďalej najvyšší súd uviedol, že *„za dôležité dôvody je potrebné považovať také okolnosti, ktoré v konkrétnej trestnej veci zabezpečia lepšie uplatnenie základných zásad trestného konania prostredníctvom súdu, ktorému je vec delegovaná. Dôležitými dôvodmi sú okolnosti, ktoré zabezpečia náležité zistenie skutkového stavu veci, dodržanie zásady ústnosti a bezprostrednosti, výchovné pôsobenie trestného konania na obžalovaného i na ostatných občanov a zabezpečia najmä dôveru občanov v nestranné, objektívne a spravodlivé rozhodnutie súdu. Medzi dôležité dôvody patrí tiež vylúčenie všetkých sudcov príslušného súdu. Na odňatie a prikázanie veci (delegáciu) musí existovať dôležitý dôvod, čím sa zvyrazňuje výnimočnosť takéhoto postupu. Pri posudzovaní, či v konkrétnej trestnej veci existujú dôležité dôvody na delegáciu, nemožno vychádzať len z jedného hľadiska, ale vo vzájomnej súvislosti treba hodnotiť všetky okolnosti, ktoré prichádzajú do úvahy. Navyše, delegácia nesmie byť nikdy prostriedkom k odňatiu obžalovaného jeho zákonnému sudcovi.“*

Za dôležitý dôvod podľa § 23 ods. 1 Trestného poriadku najvyšší súd považoval najmä:

*„- uskutočnenie spoločného konania, ak boli podané obžaloby na toho istého obžalovaného na rôznych súdoch,*

*- poškodeným alebo blízkou osobou vo vzťahu k obžalovanému je sudca alebo iný zamestnanec súdu, na ktorom bola podaná obžaloba,*

*- väčšina svedkov, ktorých treba v súdnom konaní vypočuť, má bydlisko v obvode iného vzdialeného súdu, čím v prípade delegácie dôjde k urýchleniu konania a zhospodárnenia konania a iné.“*

Preskúmaním spisového materiálu najvyšší súd nezistil žiadne okolnosti, «ktoré by odôvodňovali postup podľa § 23 ods. 1 Tr. por. Obžalovaný svoju žiadosť odôvodnil v podstate nezákonnou manipuláciou so spisovým materiálom, ku ktorej malo dôjsť tým, že „niektoré čísla listov boli vybraté a namiesto nich boli dosadené tieto prvopisy spísané rukou na mieste“ a nesprávnym, resp. neúplným zaprotokolovaním toho, čo mala diktovať predsedníčka senátu zapisovateľke, konkrétne, že v zápisnici pri príslušných listinných dôkazoch – zápisniciach nie je uvedené, že „rukou spísanou zápisnicou na mieste“. V závere, po vyhlásení uznesenia predsedníčkou senátu na hlavnom pojednávaní dňa 30. septembra 2011, kedy bolo rozhodnuté, že podľa § 32 ods. 3 Tr. por. sa predsedníčka senátu JUDr. Z. P. a prísediaci P. L. a D. T., ako i náhradná sudkyňa JUDr. M. M., nevyklúčujú z vykonávania úkonov v trestnej veci obžalovaného R. C., obžalovaný uviedol, že senát rozhoduje v jeho neprospech, a preto by chcel, aby túto jeho trestnú vec prejednával „normálny“ súd. Dal na zváženie, či nemôže byť jeho vec jednoducho „odstúpená“.».

Pozornosti najvyššieho súdu neuniklo, „že už v uznesení Krajského súdu v Žiline zo dňa 25. októbra 2011, sp. zn. 1 Tos/91/2011, je konštatované (s čím sa najvyšší súd stotožňuje), že z prejavu obžalovaného je evidentné, že je ním namietaný procesný postup konajúcej predsedníčky senátu (údajne neautentické zaprotokolovanie toho, čo diktovala predsedníčka senátu zapisovateľke), ktorý má svedčiť v prospech tvrdenia obžalovaného o nezákonnej manipulácii so spisom. Najvyšší súd len pripomína ustanovenie § 60 Tr. por. V prípade, že dotknutá osoba nesúhlasí s obsahom zápisnice, má zákonom upravenú možnosť podať námietku proti takejto zápisnici. Spisovanie zápisnice o hlavnom pojednávaní patrí k procesným úkonom súdu, a preto nesúlad dotknutej osoby s obsahom takejto zápisnice nie je dôvodom na odňatie veci a jej prikázanie inému súdu, ale je dôvodom pre podanie námietky proti takejto zápisnici.“.

Na základe uvedeného najvyšší súd preto rozhodol tak, že v predmetnej trestnej veci neboli splnené zákonné podmienky podľa § 23 ods. 1 Trestného poriadku, a preto trestnú vec sťažovateľa vedenú na okresnom súde pod sp. zn. 36 T/29/2010 okresnému súdu neodňal.

Vychádzajúc z citovaného ústavný súd so zreteľom na § 23 ods. 1 Trestného poriadku uvádza, že príslušný všeobecný súd môže rozhodnúť o odňatí a prikázaní veci v rámci trestného konania na základe relevantného návrhu, pričom výsledok rozhodovacej činnosti musí mať oporu v zákone.

Ústavný súd konštatuje, že najvyšší súd nevyhovел návrhu sťažovateľa na postup podľa § 23 ods. 1 Trestného poriadku, ktorý umožňuje súdu z dôležitých dôvodov delegovať vec inému súdu toho istého druhu a stupňa. Ústavný súd v týchto súvislostiach upriamuje pozornosť na pojem „z dôležitých dôvodov“. Niet pochyb o tom, že Trestný poriadok taxatívne nevymedzuje predpoklady, na základe ktorých možno realizovať daný postup. Je preto na úvahe všeobecného súdu ustáliť, ktoré dôvody považuje za dôležité. Samozrejme, v takýchto prípadoch nemôže ísť o ničím neodôvodnenú úvahu súdu, pretože aj v rámci takejto úvahy je súd povinný rešpektovať princípy spravodlivého procesu a v neposlednom rade aj ustálenú súdnu prax.

Ústavný súd ďalej zastáva názor, že v odôvodnení namietaného uznesenia najvyšší súd uplatnil svoju právomoc ústavne akceptovateľným spôsobom, keď citované ustanovenie Trestného poriadku najprv ústavne konformným spôsobom interpretoval a následne aplikoval na vec sťažovateľa s poukazom na to, že sťažovateľ neuviedol vo svojej námietke relevantné dôvody, ktoré by mohli v danom prípade spochybňovať objektivitu a nestrannosť sudcov, ktorí v predmetnej veci rozhodujú, a zároveň poučil sťažovateľa o možnosti využitia § 60 Trestného poriadku, a to podania námietky proti zápisnici, s obsahom ktorej nesúhlasí.

Za daných okolností nemožno podľa názoru ústavného súdu považovať napadnuté uznesenie najvyššieho súdu za arbitrárne ani za zjavne neodôvodnené, a preto ním nemohlo ani dôjsť k zásahu do ústavou garantovaných práv sťažovateľa.

Najvyšší súd preskúmal námietky sťažovateľa tvoriace obsah návrhu na „delegáciu“ jeho trestnej veci a logickým výkladom, aj keď stručným, ale náležitým odôvodnením dospel k záveru, že v okolnostiach daného prípadu nie sú dané dôvody na odňatie veci.

Prijatým záverom najvyššieho súdu predchádzal racionálny, a teda ústavne konformný výklad relevantnej právnej úpravy, ktorý nepopiera jej účel a podstatu a na základe ktorého bol ustálený dôvod na nevyhovenie návrhu sťažovateľa. Odôvodnenie napadnutého uznesenia najvyššieho súdu tak predstavuje dostatočný základ pre jeho výrok, lebo najvyšší súd v potrebnej miere vysvetlil, na základe akých právnych úvah rozhodol.

Ústavný súd vzhľadom na uvedené skutočnosti dospel k záveru, že námietka sťažovateľa o porušení jeho práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Ndt 16/2011 a jeho rozhodnutím zo 16. novembra 2011 je zjavne neopodstatnená.

Na tomto základe ústavný súd po predbežnom prerokovaní odmietol sťažnosť sťažovateľa podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

Vzhľadom na to, že ústavný súd sťažnosť odmietol, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími požiadavkami sťažovateľa v nej nastolenými.

**P o u č e n i e :** Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. januára 2012